

La gamba

(ALDC, VIII, 1777. La gamba)

La *gamba* és un ‘crustaci semblant al llagostí de colors rosats o vermells, de carn molt saborosa’; var. *gambeta* 168, dim. probablement lexicalitzat; *gamba ro[jɜ]a* 155, *gamba rotja* 174, 184; *gamba blanca* 68, 79, 82, 184; *gamba de fora* 77; *gamba real* 79; *gambó* 81 (“més petit que la gamba”), com *gambosí* 184; *rotjos* 175 (“més grans que la gamba”), *rotxet* 163 (“molt vermell i més petit que la gamba”), *carabiner* 184, *carabinero* 79, 190 (“varietat encarnada, més grossa que la gamba”), que corresponen a diverses espècies. El mot, doc. des del s. xv, s’ha extret probablement del pl. *gambers* (pron. *gambes*), de *gamber*, del llat. vg. CAMBĀRUS (cl. CAMMĀRUS, esdevingut aviat GAMBARUS, pres del gr. KÁMMAROS, potser encreuat amb KÁRABOS ‘llamàntol’; parteixen del mateix ètim l’alg. *gamberó* 85, a través de l’it. *gamberone* (Corbera, 2000), i *gambarota* 5

(“més petita que la gamba”), a través de l’oc. *cambaròta*, amb sonorització de la velar inicial, per influència de *gamba*, i amb valor dim. del suf. *-ota*, com és habitual en ross.

Creveta és un manlleu al fr. *crevette*, on procedeix d’una forma normandopicarda equivalent al fr. *chevrette*, dim. de *chèvre* ‘cabra’ (< CAPRA), amb la qual s’ha comparat pels petits salts que fa el crustaci com els d’una cabra en llibertat (veg. el mall. *cabra* ‘espècie de cranc, de moviments ràpids’). Amb mirada sincrònica es manifesta un lexema pancatalà, *gamba*, interromput pels interferits *creveta*, *gamberó* i *gambarota*.

Gamba és l’únic mot normatiu des del *DOrt*, 1917.

